

Hyvinvointiin keskittyvä koulukulttuuri oppilashuollon perustana

Lopputyö koulutuksessa 2022-2023

Kristiina Vatola

Eeva Purosalo

Pääskyvuoren esiopetus Turku

Oppilashuollon mahdollisuudet

- - tasa-arvo
- - yhdenvertaisuus
- - osallisuus
- - turvallisuus
- - lapsilähtöisyys
- - luottamuksellinen ilmapiiri
- - lapsen myönteisen minäkuvan ja oppija- käsityksen vahvistaminen
- - arvostava vuorovaikutus
- - monipuoliset oppimiskokemukset
- - kannustava palaute
- - asioihin puuttuminen: Pisarapuuttuminen
- . - yhteistyö tavoitteiden saavuttamiseksi

Kohde, tarve ja tavoite

Tavoitteemme:

- 1) Hyvinvointitietoisuuden kasvattaminen ja hyvinvointia tuottavan ilmapiirin luominen työtiimeissä
- 2) Hyvinvoinnin luominen lapsiryhmissä
- 3) Hyvinvointityöskentelyn avulla oppimisen tukeminen
- 4) Ryhmän jäsenten yhteenkuuluvuuden vahvistaminen
- 5) Kaikkien osallisuuden vahvistaminen ja mielipiteen ilmaisemisen mahdollisuus työyhteisössä
- 6) Turvallisen ja terveellisen kasvuympäristön luominen esikoulussa läpi toimintakauden jatkuvilla toimintatavoilla ja – menetelmillä
- 7) Yhteistyö vanhempien kanssa
- 8) Koko yhteisön hyvinvointitietoisuuden kasvattaminen ja oppilashuollon mahdollisuuksien hyödyntäminen myönteisten toimintatapojen avulla:
  - huomioiden lapset ja aikuiset tiimeissä
  - yhteistyössä tiimien kesken
  - henkilökunnan ja perheiden kesken

Hyvinvointiin vaikuttavia asioita-pohdiskelua

Lasten laaja-alaisen **hyvinvoinnin** kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä ovat

- aikuisten läsnäolo lapsille
- lasten tasa-arvoinen kuunteleminen ja huomioon ottaminen
- kaikkien osallisuus ryhmän jäsenenä
- oman tilan antaminen
- mielekkään ja merkityksellisen työskentelytavan tarjoaminen tarvittaessa yksilöllisesti
- mielenkiintoisten ja monipuolisten oppimiskokemusten tarjoaminen.

Myös fyysisellä oppimisympäristöllä on tärkeä rooli hyvinvoinnin tukemisessa, esimerkiksi

- mahdollisuus liikkua ja työskennellä ja oppia monin tavoin
- rauhoittumisnurkkaukset
- yksilö- tai pienryhmätilat
- ulkotoiminta
- leikkiin tarkoitetut tilat ja leikkivälineet

Hyvinvointiin vaikuttaa myös:

- ennakointi
- rauhoittuminen & hiljentymisen
- keskittymisharjoitukset
- liikkeeseen liitetyt harjoitukset
- aisteihin liitetyt harjoitukset
- hengitykseen liitetyt harjoitukset
- musiikki
- lukemisen kuuntelu
- muu keskittymistä ja tarkkaavaisuutta sekä rentoutumista palveleva toiminta. (www.hymykoulut.fi)

Kuukausiteemat koko opetusyhteisölle

TEEMOJA KOKO YHTEISÖLLE:

Tervehtimiskäytännöt :Tervehdi kaikkia iloisesti!

Ilo ja yhteinen huumori: Nurinnarin-päivä. Lasten tekemät Hauskat uutiset

Kunnioitus: Puheenvuoro- kortit käyttöön! Kohteliaat tavat!

Kuulluksi tuleminen: Keskusteluharjoituksia. Tehdään omia mielenilmaisukylttejä

Kannustus: Tehdään kehaulappuja. Kannustetaan toisiamme!

Yhteistyö: Yhteisötaideteoksien aika. Järjestetään yhteinen tapahtuma.

Osallisuus: Tuetaan jokaisen mahdollisuuksia osallistua haluamiinsa työryhmiin/ työpajoihin.

Vuosikello –mallin opetussisällöt

ALKUSYKSY

Itsetuntemus

Läsnäolo- ja rentoutumistaidot

Tunnetaidot ja vahvuustaidot

Kaveritaidot ja vuorovaikutustaidot

Yhteisöllisyys ja osallisuus

LOPPUSYKSY

Onnellisuustaidot

Kiitollisuus ja hyvän huomaaminen

Empatia, myötätunto ja itsemyötätunto -> PERINTEET

ALKUKEVÄT

Luottamus, kunnioitus ja tasa-arvo ja hyvän huomaaminen

Arjen selviytymistaidot:

terveys, oma hyvinvointi. liikunta, lepo, ruokailu, uimakoulu

LOPPUKEVÄT

Muistelu: Kasvun kansio, valokuvat Arviointi

Vahvuudet

Osallisuus -> PERINTEET

”Kaikkea ei ole yleensä järkevää korjata yhtä aikaa, vaan muutoksia on järkevää tehdä vähitellen, rauhassa, yhteen asiaan kerrallaan keskittyen.”

(Avola&Pentikäinen 2019, 330).

Esimerkkikaavio etenevästä hyvinvointitaitojen opetuksesta

Esimerkkikaavio etenevästä hyvinvointitaitojen opetuksesta

Elinvoimaisuus, terveys ja kehon hyvinvointi on mielen hyvinvoinnin perusta

HELMIKUU

LUOTTAMUS

Arjen
selviytymistaidot:
terveys, oma
hyvinvointi.
liikunta, lepo,
ruokailu

MAALISKUU
MERKITYKSELLISYYS

KUNNIOITUS JA
TASA-ARVO

HUHTIKUU
OPTIMISMI
VAHVUUDET

TOUKOKUU
ITSENSÄ JOHTAMISEN
TAIDOT
OSALLISUUS

Positiivisen pedagogiikan työkalut hyvinvointiin

P- (positive emotion) - myönteisyys pitää sisällään muun muassa kasvun asenteen (Dweck)

E-(engagement), eli uppoutuminen on taito kiinnittyä tekemiseensä kokonaisvaltaisesti.

R- relationships korostaa merkityksellisiä ihmissuhteita

M-(meaning) -merkityksellisyys. Merkityksellisyyttä luovat elämään mm. arvot, päämäärät ja ihmissuhteet.

A-(achievement) - saavuttaminen. Kun olemme sisäisesti motivoituneita, toimimme omien arvojemme mukaan ja olemme valmiita ponnistelemaan itsellemme tärkeiden asioiden eteen. (Seligmann 2011.)

V-vitality-elinvoimaisuus. Elinvoimaisuus arjessa tarkoittaa sitä, että huolehdimme riittävästä levosta, liikunnasta ja ravinnosta eli huolehdimme mieleemme lisäksi myös kehostamme ja jaksamisestamme. (Zhivotovskaya)

Hyvinvoiva kouluyhteisö

Avola (2017) on avannut ympäristön, hyvinvoinnin ja oppimisen käsitteitä kaavion avulla (Avola ja Pentikäinen 2019, 31).

Ympäristö:

- myönteinen ympäristö
- vuorovaikutus
- sosiaaliset taidot
- positiivinen koulu
- kasvatuskumppanuus
- Vertaissuhteet

Hyvinvointi koostuu:

1. voimavarakeskeisyydestä
2. onnellisuudesta
3. yksilöllisyydestä
4. vahvuuksista
5. tunnetaidoista
6. resilienssikyvystä
7. läsnäolosta ja stressinhallinnasta

Oppimisen käsitteet ovat: 1. oppimiskäsitys 2. lapsikeskeisyys 3. ajattelutaidot 4. ratkaisukeskeisyys 5. oppimisen tuen tarvisijat 6. arviointi 7. dokumentointi.

Hyvässä työyhteisössä sekä johto että työntekijät ymmärtävät, miksi kohtaamisiin kannattaa satsata ja yhdessä järjestävät työntekijät työntekijät niin, että kohtaamisiin on aikaa

Hyvinvoivat opettajat tunnistavat omat vahvuutensa

”hyvinvoiva aikuinen kasvattaa hyvinvoivia lapsia”

Tiimityön huoneentaulu (Lämsä ja Uusitalo 2002):

1. Yhteinen päämäärä ja pelisäännöt.
2. Vuorovaikutuksen laatu, *keskustelemmeko avoimesti?*
3. Erilaisuuden hyväksyminen.
4. Yhteisvastuu.
5. Puheen tapa ja sisältö, *miten puhumme muista ihmisistä ja organisaatiosta?*
6. Palaute.
7. Hauskuus, *onko meillä hauskaa?*

Työyhteisön hyvinvoinnin parantamiseen vaikuttavia asioita:

- ilo ja huumori
  - tervehtimiskäytännöt
    - kuulluksi tuleminen
      - kunnioitus ja kannustus
        - yhteistyö ja osallisuus

Hyvinvoivat lapset

Jokaisella lapsella ja aikuisella on yhteisössä **oma merkityksellinen paikkansa**.
Positiivinen pedagogiikka perustuu **voimavarojen ja vahvuuksien tukemiseen**
Positiivisen psykologian tutkimustietoa hyödyntäen voidaan rakentaa
oppimisympäristöjä, jotka tukevat opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia.
Positiivinen koulu huomioi:

Varhaiskehitystä **säatelevät turvallisuuden tarve**
opettajan osoittama lämpö

Lapselle on tärkeää, että hän tulee säännöllisesti nähdyksi ja kuulluksi

Parasta, mitä aikuinen voi tehdä on antaa lapselle **vahvistava malli itsensä**
hyväksymisestä ja hyvästä itsetunnosta sekä tunteiden hallinnasta

ILO kaikessa tekemisessä! Motivoitunut lapsi oppii! **Kannusta** lapsi vahvaksi!

Arviointia ja tulevaisuuden visioita

Teoriaa ja taustaa

- Avola-Pentikäinen (2019) Kukoistava kasvatus
- Leskisenoja, 2017
- Seligman(2011) PERMA-teoria
- Sandberg
- Trogen

- [YLEISSOPIMUS lapsen oikeuksista - FINLEX®](#)

Lapsen oikeuksien julistus 1959.

Saatavilla: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/lapsen-oikeuksien-julistus/>

Lapsen oikeuksien sopimus 1991.

Saatavilla: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/mika-on-lapsen-oikeuksien-sopimus/>

Valtakunnallinen esiopetussuunnitelma (2016)

Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Perusopetuslaki 1998. 628/21.8.1998, Laki perusopetuslain muuttamisesta
163/2022.)